אהלויי. נכרים מוכרי אהל: **נפטויי.** מוכרי נפט: **מהרזיק.** שהיה נחבא עם אותה אשה וכלאמר פ' החובל (ב"ק דף פה:)[ג] דהרזקיה באנדרוגא: **פרטיה נואף להוצא.** פרץ מחילה של הוצא ולפנא: **אירכוסי הוה מירכם.** שהיה מחביא עצמו כדי שלא ילאה קלונו: **בכלאי בבא.** במסך שלפני הדלת. והא דאמטריכי להני טעמי לאו למימרא דבלאו הכי איתתא אסירא דליתא שאין האשה נאסרת על בעלה אלא בקינוי וסתירה או בעדי דבר ברור אלא דאי לאו משום הני טעמי היה ראוי בכיוצא בזה לכל בעל נפש לחוש לעצמו כדי לצאת ידי שמיים[ד]: אלהים משמים יאיר עינינו בתורתו כאור החמה שבעתים. ויזכנו לראות בבנין ירושלים אמן:

אהלויי דהוו הכא האידנא אי אנת לא דילמא מנהון אמר רב נחמן עיניה נתנה באחר ולית בה מששא במלה ההיא איתתא דלא הוה בדיחא דעתה בהדי גברא אמר לה האידנא מאי שנא אמרה ליה מעולם לא צערתן בדרך ארץ כי האידנא אמר לה לא הוה הדא מילתא האידנא אמרה ליה א"כ הלין נכרים נפטויי דהוו הכא האידנא אי אנת לא דילמא חד מנהון אמר[ה] להו רב נחמן לא תשגיחון בה נותנת עיניה באחר הואי אההוא גברא דהוה מהרזיק בביתא הוא ואינתתא על אתא מריה דביתא פרטיה נואף להוצא וערק אמר רבא איתתא שריא[ו] אם איתא דעבד איסורא ארכוסי הוה מירכם ההוא נואף דעל לגבי דההיא אנתתא אתא גברא סליק נואף איתיב [ג][בכלאי] בבא הוה מחתן תחלי תמן וטעמינון חויא בעא מרי דביתא למיכל מן הנהו תחלי בלא דעתא דאינתתא אמר ליה ההוא נואף לא תיכול מנהון [ד]דטעמינון חויא אמר רבא [ג] אינתתיה שריא אם איתיה דעבד איסורא ניחא ליה דליכול ולימות דכתיב [1]כי [ג] נאפו ודם בידיהן פשיטא מהו דתימא איסורא עבד והאי דאמר ליה דניחא ליה דלא לימות בעל דתהוי אינתתיה עלויה [2]מים גנובים ימתקו ולחם סתרים ינעם קא משמע לן:

הדרן עלך ואלו נדרים וסליקא לה מסכת נדרים

אהלויי. מוכרי אהלות בשמים: **נפטויי.** מוכרי נפט: **דהוה מהרזק בביתא.** שהיה סגור עם אשה בבית: **פרטיה נואף להוצא.** פרץ הגדר: **הוה מירכם.** בביתה היה מתחבא בבית שלא ירגיש בו הבעל: **בלא דעתא דאיתתא.** שאילו היתה יודעת לא היתה מניחתו לאכול: **כי נאפו ודם בידיהן.** דנואפים הורגין הבעלים: **מהו דתימא איסורא עבד.** האי בהדה והאי דאמר ליה הכי משום דלא לימות דתיהוי איתתיה עלויה כי מיס גנובים ימתקו קמשמע לן דלא אמרינן הכי ושריא:

הדרן עלך ואלו נדרים וסליקא לה מסכת נדרים

הכותל: **אירכוסי הוה מירכם.** היה נטמן בפני הבעל: **ניחא** ליה דליכול ולימות. כדי שתהא מצויה לו בכל עת:

הדרן עלך ואלו נדרים וסליקא לה מסכת נדרים

עב א טוש"ע אה"ע סי' קעח סעי' ו:

(ה) גמ' אמר רב נחמן כל"ל ומיבת להו נמתק: **(ו)** שם אמר רבא איתתא: **(ז)** שם דכתיב כי נואפות הנה ודם כל"ל וכן ברש"י:

(ח) [עיין תוס' כתובות יג. ד"ה מעלה], **ט)** [בבלאי בבא פי' על גבי כיפת הטער במחבא בבלאי כמו שפי' אבלוש. עיין ערך בב], **י)** [שם לפנינו איתא דהדקיה וע"ש רש"י שכתב דהדקיה סוגרו במסגר], **יא)** [וע' תוספות יבמות כד: ד"ה אמר רבי ותוס' כתובות סג: ד"ה אבל אמרה],

הגהות הב"ח

(ה) גמ' אמר רב נחמן כל"ל ומיבת להו נמתק: **(ו)** שם אמר רבא איתתא: **(ז)** שם דכתיב כי נואפות הנה ודם כל"ל וכן ברש"י:

גליון הש"ם

גמ' דטעמינון חויא. ע' שבת ל' קי ע"א בתד"ה וליתי:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוס' ד"ה פרטי' נואף כו' ובערוך פי' דהוי נואף הבעל וערק הבעל. ע' ספר מקוס שמואל בשער המילוים:

הגהות מהר"י לנדא

[ה] תוס' ד"ה פרטיה נואף כו'. ובערוך פירש דהוי נואף נראה להבעל וערק בפני הבעל כל"ל. הכוונה בזה למרן מאי דאיה הוא זה שלא מירכם מירכם דלמא פרץ הנואף וערק כדי שיהי' נעלם מעיני הבעל ולמה ליה להחביא ולכך פירש הערוך שכבר היה הנואף נראה להבעל קודם שפרץ וערק ושפיר קאמר דאי הוה עביד אסורא היה ארכוסי מירכם טרם שיהיה הבעל רואה אותו:

תורה אור השלם

1. וַאֲנָשִׁים צַדִּיקִם הַמָּה יִשָּׁפְטוּ אוֹתָהֶם מִשְׁפַּט נֹאֲפוֹת וּמִשְׁפַּט שֹׁפְכוֹת דָּם כִּי נֹאֲפַת הֵנָּה וְדָם בְּיָדֵיהֶן: יחזקאל כג מה
2. מַיִם גְּנוּבִים יִמְתָּקוּ וְלֶחֶם סְתָרִים יִנְעָם: משלי ט יז

פירוש הרא"ש

אהלויי. מוכרי אהל ובעלה היה כהן ונאסרת עליו בשוגג: **נפטויי.** מוכרי נפט: **מהרזיק בביתא.** סגור בבית כי הסיא דהחובל (ל' פה:) דהרזקיה באינדרוגא: **פרטיה להוצא.** פרץ הגדר: **הוה מירכם.** היה מתחבא בבית שלא ירגיש בו הבעל: **בלא דעתא דאיתתא.** שאילו היתה יודעת לא היתה מניחתו לאכול: **כי נאפו ודם בידיהן.** דנואפים הורגין הבעלים: **מהו דתימא איסורא עבד.** האי בהדה והאי דאמר ליה הכי משום דלא לימות דתיהוי איתתיה עלויה כי מיס גנובים ימתקו קמשמע לן דלא אמרינן הכי ושריא:

תוספות

אהלויי. מוכרין אהל: **שטא עיניה נתנה באחר.** ומיירי בנשא כהן דאי לאו עיניה נתנה באחר אף בביאת אונס בחיוב שסבורה שהוא בעלה [אקורה]: **נפטויי.** מוכרי נפט והבעל היה כהן כדפרישית: **דהוה מהרזק.** נהגו ביחוד וחביבו בהחובל (דף פה:) דהרזקיה לאינדרוגא: **פרטיה נואף להוצא** וערק. כלומר פרץ המחילה וילא כך כתוב בספרים. ובערוך פירש א) [ג] להוי נואף הבעל וערק הבעל: **איתתא שריא** דאם איתא דעבד **איסורא** ארכוסי הוי מירכם. פירוש היה נטמן מפני הבעל פירשתי בינמות: **בבא דבפא.** בבגיסת הפתח: **פשיטא.** (להתם) שאף חשוד על שפיכת דמים: מים גנובים ימתקו. כלאמר בסנהדרין ניטל טעם ביאה וניתן לעובדי עבירה קמ"ל דנואף אינו יודע זה ונימא ליה לימות בעל כדי שישאנה בפרהסיא:

הדרן עלך ואלו נדרים וסליקא לה מסכת נדרים

אחר השלמת המסכתא יאמר זה ויועיל לזכרון בעזרת השם יתברך

*)הַדְרָן עֲלָךְ מַסֶּכֶת נְדָרִים וְהַדְרָךְ עֲלָן. דַּעְתָּן עֲלָךְ מַסֶּכֶת נְדָרִים וְדַעְתָּךְ עֲלָן. לֹא נִתְנַשֵּׁי מִינָּךְ מַסֶּכֶת נְדָרִים וְלֹא תִתְנַשֵּׁי מִינָּן לֹא בְּעָלְמָא הָדֵין וְלֹא בְּעָלְמָא דְּאָתֵי:

יאמר כן שלשה פעמים ואחר כך יאמר:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּהֵא תּוֹרָתְךָ אֻמָּנוּתֵנוּ בָּעוֹלָם הַזֶּה וּתְהֵא עִמָּנוּ לָעוֹלָם הַבָּא. **)חֲנִינָא בַּר פַּפָּא רַמִּי בַּר פַּפָּא נַחְמָן בַּר פַּפָּא אַחָאי בַּר פַּפָּא אַבָּא מָרִי בַּר פַּפָּא רַפְרָם בַּר פַּפָּא רָכִישׁ בַּר פַּפָּא סוּרְחָב בַּר פַּפָּא אַדָּא בַּר פַּפָּא דָּרוּ בַּר פַּפָּא:

הַעֲרֵב נָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת דִּבְרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִיפִיּוֹת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְנִהְיֶה כֻּלָּנוּ אֲנַחְנוּ וְצֶאֱצָאֵינוּ וְצֶאֱצָאֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל כֻּלָּנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרָתֶךָ: מֵאוֹיְבֵי תִּחַכְּמֵנִי מִצְוֹתֶיךָ כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי: יְהִי לִבִּי תָמִים בְּחֻקֶּיךָ לְמַעַן לֹא אֵבוֹשׁ: לְעוֹלָם לֹא אֶשְׁכַּח פִּקּוּדֶיךָ כִּי בָם חִיִּיתָנִי: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ: אָמֵן אָמֵן אָמֵן סֶלָה וָעֶד:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁשַּׂמְתָּ חֶלְקֵנוּ מִיּוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְרָשׁ וְלֹא שַׂמְתָּ חֶלְקֵנוּ מִיּוֹשְׁבֵי קְרָנוֹת. שֶׁאָנוּ מַשְׁכִּימִים וְהֵם מַשְׁכִּימִים. אָנוּ מַשְׁכִּימִים לְדִבְרֵי תוֹרָה וְהֵם מַשְׁכִּימִים לְדָבָרִים בְּטֵלִים. אָנוּ עֲמֵלִים וְהֵם עֲמֵלִים. אָנוּ עֲמֵלִים וּמְקַבְּלִים שָׂכָר וְהֵם עֲמֵלִים וְאֵינָן מְקַבְּלִים שָׂכָר. אָנוּ רָצִים וְהֵם רָצִים. אָנוּ רָצִים לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא וְהֵם רָצִים לִבְאֵר שַׁחַת. שֶׁנֶּאֱמַר וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרִידֵם לִבְאֵר שַׁחַת אַנְשֵׁי דָמִים וּמִרְמָה לֹא יֶחֱצוּ יְמֵיהֶם וַאֲנִי אֶבְטַח בָּךְ:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי כְּשֵׁם שֶׁעֲזַרְתַּנִי לִסַּיֵּם מַסֶּכֶת נְדָרִים כֵּן תַּעַזְרֵנִי לְהַתְחִיל מַסֶּכְתּוֹת וּסְפָרִים אֲחֵרִים וּלְסַיְּמָם לִלְמֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה. וּזְכוּת כָּל הַתַּנָּאִים וַאֲמוֹרָאִים וְתַלְמִידֵי חֲכָמִים יַעֲמוֹד לִי וּלְזַרְעִי שֶׁלֹּא תָמוּשׁ הַתּוֹרָה מִפִּי וּמִפִּי זַרְעִי וְזֶרַע זַרְעִי עַד עוֹלָם. וְתִתְקַיֵּם בִּי בְּהִתְהַלֶּכְךָ תַּנְחֶה אוֹתָךְ בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ וַהֲקִיצוֹתָ הִיא תְשִׂיחֶךָ. כִּי בִי יִרְבּוּ יָמֶיךָ וְיוֹסִיפוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים: אוֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ בִּשְׂמֹאלָהּ עֹשֶׁר וְכָבוֹד: יְיָ עוֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא. בְּעָלְמָא דִּהוּא עָתִיד לְאִתְחַדָּתָא, וּלְאַחְיָא מֵתַיָּא, וּלְאַסָּקָא לְחַיֵּי עָלְמָא, וּלְמִבְנֵא קַרְתָּא דִּירוּשְׁלֵם, וּלְשַׁכְלֵל הֵיכָלֵיהּ בְּגַוֵּהּ, וּלְמֶעְקַר פּוּלְחָנָא נוּכְרָאָה מֵאַרְעָא, וּלְאָתָבָא פּוּלְחָנָא דִּשְׁמַיָּא לְאַתְרֵיהּ, וְיִמְלִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמַלְכוּתֵיהּ וִיקָרֵיהּ, [וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵהּ וִיקָרֵב מְשִׁיחֵהּ]. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן. יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא. יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לְעֵלָּא מִן כָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ אָמֵן: עַל יִשְׂרָאֵל וְעַל רַבָּנָן, וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן וְעַל כָּל תַּלְמִידֵי תַלְמִידֵיהוֹן, וְעַל כָּל מַאן דְּעָסְקִין בְּאוֹרַיְתָא, דִּי בְאַתְרָא (קַדִּישָׁא) הָדֵין וְדִי בְכָל אֲתַר וַאֲתַר, יְהֵא לְהוֹן וּלְכוֹן שְׁלָמָא רַבָּא חִנָּא וְחִסְדָּא וְרַחֲמֵי וְחַיֵּי אֲרִיכֵי וּמְזוֹנֵי רְוִיחֵי וּפֻרְקָנָא מִן קֳדָם אֲבוּהוֹן דִּי בִשְׁמַיָּא וְאַרְעָא וְאִמְרוּ אָמֵן: יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרוּ אָמֵן: עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא בְּרַחֲמָיו יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

*) פי' הגון על זה תמצא בספר החיים שחיבר אחי הגאון מהר"ל מפראג בספר זכיות ח"א פ"ג, **) בסיומא וסוף תשובת הרמ"א ז"ל וכן בסוף יש"ש בב"ק כתוב רמזים על הזכרת שמות הללו.